

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו ן ב ט ר ש ת ה ש ב ר ע
ע ר ו כ י ם ב י ד י נ ח מ ת ל י ב ו ב י ן
ט נ ה ח ט י ע י ת

לך לך (תשי"י) ט"ר מסוק ח'
הערה: לפסוקים הראשונים של פרקנו עיין גליון לך לך חט"ט ביחוד טאלה א'
לפרוט הסמלי של הבתרים והעיט עיין גליון לך לך חט"ב.

ה. במה אדע כי אירטנה
החקטו המפרטים כלם בהבנת מסוק זה:
המלבי"ם טואל: איך אמר אברהם אבינו "נמע אדע", כאלו לא האמין בדבר ה'?
אברבנאל טואל: ושאלה גדולה היא אשר העירו המפרטים: למה לא טאל על הזרע
וטאל על ירושת הארץ?

ואלה מקצות הטובותיהם:
נדרים ל"ב: מפני מה נענס אברהם אבינו ונטחעבדו בניו למצרים?... טמואל אמר:
מפני שהפריז על מדותיו של הקבה"ו. (רש"י = שהגדיל לטאל על
גדותיו "במע אדע").

בראשית רבה מ"ד: "במה אדע" - ר' חייא בר' חנינא אמר: לא כקורא חגור, אלא
אמר לו: "באיזו זכות?" אמר לו: "בכפרות שאני נוהג לבניך".
מדרש הגדול ט': "במה אדע כי אירטנה" - עליו אמר שלמה (מסלי י' י"ט) "ברב
דברים לא יחדל פטע". כיון שאמר לו הקבה"ו "לחח לך את הארץ הזאת לרשתה",
הרהר בלבו ואמר: "כיצד אירטנה?" ולא האמין לדבריו של הקבה"ו אלא אמר:
"במה אדע כי אירטנה", מלמד שקרא תיגור. הטיבו הקבה": "במה אדע...? אמר לו
הקבה"ו: אברהם, כל העולם כולו בדבורי הוא עומד ואין אהה מאמין בדברי, אלא
אהה אומר: במה אדע? חייך, ידע חדעו טנ"י "ידע חדע כי גר יהיה זרעך."
רש"י ו' ד"ה ויחטבה לו צדקה החל מן "ד"א במה אדע"

רמב"ן ד' ד"ה ויאמר ה' אלוקים מה חתן לך החל מן "ויט עליך לטאל"
ז' "אני ה' אשר הוצאתיך."

רד"ק ד"ה כי אירטנה: פירט כי "יירטנה בני וכן (בר' מ"ח) "אשר לקחתי מיד
האמורי" (והכונה לקחו בני). ופירט "במה אדע", כי הוא לא נסתפק לו אם
יירטנה בניו, שהרי כבר נאמר "והאמין בה" אלא נסתפק לו אם יירטנה לעולם,
כי אולי יחטאו וייגלו ממנה וטאל, באיזה ענין ידע היירושה, איך תהיה, טיראה
לו בכנואה כמו שהראה לו ענין רבוי זרעו ככוכבים,
הטור בטם יש מפרטים: בקט: "מה חקנה חטעה לי טאירטנה, כי ואני גר ביניהם
וידחקוני טאכרות עמהם בריה למרנסם ולכבדם וכן יעשו לזרעי עד עולם". אמר לך
הקבה"ה: אעשה לך חקנה, טיגלה זרעך לארץ אחרת, טלא ידחקום לכרות להם בריה
והיו טמה עד דור רביעי ויטובו הנה ויגרטום מן הארץ.

אברבנאל: ראה אברהם טהאל יחברך ביעודים הקודמים פעמים אמר לו, טיתן את הארץ
הזאת לזרעו (י"ב ב') "לזרעך אתן את הארץ הזאת", ואחרי הפרד לוט מעמו אמר לו
(י"ג ט"ו) "כי את כל הארץ הזאת אשר אחה יואה לך אחננה" והמאמר הזה מורה
שבמימי של אברהם תהיה ירושת הארץ ומידו טהאר לזרעו. וגם נאמר לו טם (י"ג ז')
"קום החהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אחננה" וגם זה עצמו יורה, שאברהם יהיה
יורש את הארץ. וכאשר אמר לו יח' כאן "אני ה' אשר הוצאתיך מאור כטדים לחח לך
את הארץ הזאת לרשתה", נחזק הספק בלב אברהם, אם יהיה הוא יורש את הארץ, כל
טכן בראותו צחחוננו על המלכים (פרק י"ד)... ונפרט מלת "כי" במקום "אם" - במה
אדע אם אירטנה אני בעצמי או יירטנה זרעי אחרי... זאת כונת אברהם בטאלתו והוא
מה טהטיבו יח' מגלות זרעו והיה חמליה זבריו "ודור רביעי יטובו הנה".

ספורנו ח' ד"ה במה אדע
באר לחלמיד: לא בקט אות על הבטחת ה' אלא טאל: במה יבורר כי הגיעה העת לבוא
ויירט את הארץ, כי לא אוכל להקדים ולילך בחרב ובחנית בלי רטיונך וטרם יבוא
הזמן המיוחד ממך. ועל זה הטיבו ה' כי אחר כלות ארבע מאות שנה יצא זרעך
ממצרים ברכוש גדול.

- 1. סדר את כל הנ"ל לקצוצו וחסבר מה הן החטובות הניתנות לטאלה הראשונה
(טאלת המלבי"ם) דלעילו
- 2. מהי החטובה לטאלה הטניה (טאלת האברבנאל) הכלולה בדברי הרמב"ן?
- 3. החוכל למצוא טבה למח לא חלכו המפרטים - ואף לא הרמב"ן - בעקבות
המדרשים המאטימים את אברהם. (בנגוד לזרכו של הרמב"ן י"ב י' ד"ה ויהי
רעב בארץ החל מן המלים "וודע כי אברהם אבינו חטא...". וכן הרמב"ן ט"ז ו'
ד"ה וחענה שרי וחברה מפניה: טהאה אמנו בענוי זה וגם אברהם...)
- 4. מפרטי רש"י מבארים את דבריו הנ"ל כאלו פרט את פסוקנו "במקרא מסורס".
כיצד יש לסרס את פסוקנו למי דעחו.
- 5. בעקבות מי מפרטינו חלכו גובר-רוזנצווייג בחרגומם:

Woran mag ichs merken, dass ichs besetzen soll.

יש לטלח את החטובות אל נחמה ליבוביץ ירוטלים קריה טטה.